

**Opinia Fundacji „Rodzice Szkole” dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy
Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw**
(fragmenty)

Projekt ma na celu nowelizację prawa oświatowego, m.in. prowadzącą do zwiększenia roli kuratorów oświaty. Z perspektywy działalności Fundacji „Rodzice Szkole” kluczowe wydają się artykuły dotyczące procedury wyboru dyrektora szkoły lub placówki oraz artykuły dotyczące współpracy z organizacjami zewnętrznymi wobec szkoły lub placówki.

1. Powierzenie stanowiska dyrektora szkoły w wypadku gdy do konkursu na dyrektora szkoły lub placówki nie zgłosi się żaden kandydat albo mimo przeprowadzenia procedury konkursowej, kandydat nie zostanie wyłoniony,

Projekt ustawy proponuje, aby zapis regulujący powyższe procedury (art. 63 ust. 12 ustawy Prawo oświatowe) brzmiał:

„Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły lub placówki”.

Projekt ustawy zatem znacząco osłabia uprawnienia organu prowadzącego, uzależniając wybór dyrektora szkoły lub placówki od „pozytywnej opinii”, a zatem zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Takie rozwiązanie może jednak doprowadzić do sytuacji, kiedy w razie konfliktu czy rozbieżnych poglądów między organem prowadzącym a organem nadzoru pedagogicznego, brak porozumienia co do kandydata będzie skutkowało brakiem wyboru dyrektora szkoły.

W tej sytuacji Fundacja „Rodzice Szkole” proponuje, aby rozważyć wprowadzenie pewnych ograniczeń gwarantujących sprawność procedury i konieczność zamknięcia jej poprzez wyznaczenie dyrektora szkoły lub placówki. Jest to możliwe np. poprzez dodanie w art. 63 ustępu 12a w brzmieniu:

„12a. Jeżeli mimo trzykrotnego zastosowania procedury, o której mowa w art. 63 ust. 12 nie dojdzie do wyłonienia dyrektora szkoły lub placówki, organ prowadzący powierza to stanowisko wybranemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii organu nadzoru pedagogicznego, rady rodziców, rady szkoły lub placówki oraz rady pedagogicznej, na okres 1 roku. Po upływie tego czasu przeprowadza się konkurs na dyrektora szkoły.”

2. Proponowane procedury głosowania w komisji przy wyborze kandydata na dyrektora szkoły lub placówki

Projekt ustawy proponuje aby w skład komisji wybierającej kandydata na dyrektora szkoły wchodziło:

- „1) do trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;*
- 2) pięciu przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, chyba że organ ten zgłosi mniejszą liczbę swoich przedstawicieli;*
- 3) po dwóch przedstawicieli:*
 - a) rady pedagogicznej,*
 - b) rady rodziców;*
- 4) po jednym przedstawicielu organizacji związkowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, wyłonionym spośród członków ich jednostek organizacyjnych albo jednostek organizacyjnych organizacji związkowych wchodzących w skład reprezentatywnych organizacji związkowych, zrzeszających nauczycieli, działających w szkole lub placówce, w której konkurs się odbywa”.*

Proponuje się również dodanie ust. 14b, według którego:

„Przedstawicielom:

- 1) organu prowadzącego szkołę lub placówkę przysługują w głosowaniu łącznie trzy głosy,*
- 2) organu sprawującego nadzór pedagogiczny przysługuje w głosowaniu łącznie pięć głosów*

– *niezależnie od liczby przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej*”.

Fundacja „Rodzice Szkole uważa, że abstrahując od nowo zaproponowanego składu komisji należy rozważyć, czy odpowiednim jest nadawanie określonej liczby głosów organowi prowadzącemu i organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny bez względu na to, ilu z ich przedstawicieli faktycznie będzie brało udział w głosowaniach komisji. Może bowiem dojść do sytuacji, w której organ będzie reprezentowany przez jedną osobę, dysponującą odpowiednio trzema lub pięcioma głosami, co nie jest wskazane przy procedurach demokratycznych. Dodatkowo należy rozważyć, czy przy takim sformułowaniu przepisów wspomniane organy będą wyznaczały trzech lub pięciu przedstawicieli, spośród których w komisji będzie uczestniczył jeden – według swego rodzaju pełnomocnictwa co do oddania głosu, czy też od razu wyznaczona będzie jedna osoba, której głos będzie liczony trzykrotnie lub pięciokrotnie. Ewentualne pełnomocnictwo nadane jednemu z przedstawicieli jest o tyle kłopotliwe w realizacji, że powinno raczej zobowiązywać do oddania głosu na konkretną kandydaturę, jednakże to podczas przeprowadzanego konkursu kandydaci mają się zaprezentować i na tej podstawie dokonuje się wyboru i głosowania. Zatem wcześniejsze wyznaczanie sposobu głosowania nie jest właściwe w tej procedurze. Co więcej, głosowanie nad kandydatami na dyrektora szkoły lub placówki jest tajne, co wyklucza ujawnianie swojego głosowania przez kogokolwiek. Możliwa jest jeszcze dalsza komplikacja, np. kiedy organ prowadzący i organ nadzoru pedagogicznego będzie reprezentowany przez więcej niż jednego, lecz mniej niż liczba przedstawicieli wskazana w ust. 14 – w takiej sytuacji jedna osoba będzie dysponowała większą liczbą głosów niż pozostałe, a sposób wyznaczenia takiej osoby nie jest określony.

Wobec narastających wątpliwości w związku z proponowanym przepisem, właściwe wydaje się zrezygnowanie z dodawania do art. 63 ust. 14b i 14c, a więc należy uzależnić liczbę przysługujących organowi głosów od liczby jego przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej, w granicach ustalonych na podstawie art. 63 ust. 14 Prawa oświatowego.

Biorąc pod uwagę zwiększenie liczby przedstawicieli organu nadzoru pedagogicznego należy zwiększyć liczbę przedstawicieli rady rodziców, co gwarantowałoby utrzymanie kontroli społecznej nad przeprowadzaną procedurą.

3. Uzupełnienie listy organów opiniujących o radę rodziców

Fundacja „Rodzice Szkole uważa, że w art 63 ust 12, art. 64 ust. 1, art. 65 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 4, art. 68 ust. 1 pkt 5, art. 68 ust. 6, art. 69 ust. 5, art. 70 ust. 1 pkt 1 - ustawy Prawo oświatowe oraz w art. 6a ust. 7 i art. 7 ust. 2 pkt 2 – ustawy Karta Nauczyciela należy uzupełnić listę organów opiniujących o radę rodziców.

Proponowane zmiany są konieczne z uwagi na wpisanie do omawianych przepisów rady szkoły, a więc organu, który nie jest powoływany obligatoryjnie i w rzeczywistości działa w niewielkim odsetku szkół w Polsce. Uzupełnienie regulacji o radę rodziców będzie faktycznym wypełnieniem zobowiązania do opiniowania decyzji przez organ społeczny reprezentujący wszystkich rodziców uczniów danej szkoły.

4. Doprecyzowanie terminu „stowarzyszeń i innych organizacji” z art. 86 ust. 1 Prawa oświatowego

Uwzględniając, że projekt ustawy przewiduje rozbudowanie procedury ustalania współpracy szkoły z podmiotami zewnętrznymi oraz warunków wydania zgody dyrektora na prowadzenie przez nie zajęć, należy doprecyzować pojęcie „stowarzyszeń i innych organizacji”, o którym mowa w art. 86 ust. 1 Prawa oświatowego. Istnieje bowiem ryzyko, że może być ono interpretowane zbyt wąsko, tj. „inne organizacje” jako „inne organizacje pozarządowe” czy też po prostu – fundacje i stowarzyszenia. Intencją ustawodawcy wprowadzającego powyższe rozwiązanie było sformułowanie rozumiane jak najszerszej, tj. zawierające w sobie również przedsiębiorstwa, które mogą być zainteresowane współpracą ze szkołą, wszelkie grupy nieformalne, a także osoby fizyczne, o ile nie są pracownikami

szkoły. Nie ma więc podstaw, aby uważać, że legislator wprowadzając szczególną procedurę wyrażania zgody na działania organizacji pozarządowych, jednocześnie pozostawił bez jakichkolwiek regulacji współpracę z podmiotami komercyjnymi czy konkretnymi osobami fizycznymi. Zatem wydaje się właściwe, aby do określenia „stowarzyszenia i inne organizacje” dodać sformułowanie „oraz wszelkie podmioty zewnętrzne wobec szkoły”, co będzie odpowiadać sytuacjom opisanym powyżej.